ارتقاء فرهنگ ماسک زدن و میهمانی نرفتن در بین دانش آموزان و والدین آن‌ها در دورهء همه گیری کرونا

مجله علمی پژوهش در علوم انسانی و تحقیقات میان رشته ای (سال هفتم)
شماره ۲۳ / بهار ۱۴۰۰ / ص ۴۲-۳۳

اکرم حافظی[۱]، نرگس میرانی سرگزی[۲]
[۱] استادیار گروه برنامه ریزی درسی،دانشگاه فرهنگیان،پردیس نسیبه تهران،ایران
[۲] دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی،دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی،دانشگاه شیراز،ایران

نویسنده مسئول:
نرگس میرانی سرگزی

چکیده

ویروس کووید ۱۹ و بیماری جدید آن از ابتدای سال نو میلادی ۲۰۲۰ به عنوان عامل ایجاد بیماری تنفسی جدید از سوی سازمان جهانی بهداشت معرفی گردید و هم اکنون در سراسر جهان شیوع یافته است در حال حاضر با توجه به نبود درمان و واکسن مؤثر، بهترین راه جهت مقابله با این بیماری، اجتناب از آلودگی و جلوگیر ی از انتشار آن از طریق اقدامات محافظتی و بهداشت شخصی می‌باشد.آموزش رعایت پروتکل های بهداشتی به دانش آموزان تأثیر چشمگیری در ارتقاء فرهنگ رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی جهت مبارزه با این بیماری خواهد داشت بدین منظور مقالهء حاضر به دنبال ارتقاء فرهنگ ماسک زدن و میهمانی نرفتن در بین دانش آموزان و والدین آن‌ها در دورهء همه‌گیری کرونا دانش‌آموزان دبستان عمار در شهرستان رباط کریم می‌باشد. در این پژوهش که به مدت یک ماه انجام انجام شد، پرسشنامه ای در ارتباط با رعایت دستورالعمل های بهداشتی تهیه شد و به صورت الکترونیکی توسط دانش آموزان پایه سوم تکمیل گردید و نتایج حاصله به عنوان شاهد یک برسی شد و مشاهده شد که دررعایت شیوه نامه‌های بهداشتی میزان رعایت در خانه ماندن بیش از سایر موارد مورد غفلت واقع شده و همین امر موجب شیوع موج سوم کرونا گردیده است. برای تشویق دانش آموزان و اهمیت موضوع ابتدا اقدام به راه اندازی پویش با هشتک در-خانه-می مانیم نموده وسپس آموزش های خود را در قالب پوستر کلیپ و فیلم ادامه دادیم و جهت مشارکت دانش آموزان در این آموزش و ایجاد انگیزه ، مسابقه نقاشی با موضوع در خانه میمانیم ترتیب داده شد. بعد از گذشت ۳ هفته از آموزش ها پرسشنامه مذکور دوباره در اختیار همان دانش آموزان قرار گرفت و نتایج حاصله به عنوان شاهد ۲مورد ارزیابی قرار گرفت و مشاهده شد که دانش آموزان بیش از پیش به اهمیت موضوع رعایت پروتکل های بهداشتی پی برده و بیش از پیش اهمیت مسئله در خانه ماندن را درک کرده اند .

واژگان کلیدی: فرهنگ ماسک زدن، فرهنگ میهمانی نرفتن، دانش آموزان، والدین، کرونا

مقدمه

ویروس کرونا سبب شیوع بیماری کووید ۱۹ در حد بسیار گسترده شده و در بسیار ی از کشورها میزان ورود بیماران نیازمند مراقبت‌های درمانی به بیمارستان‌ها و مراکز خدما ت بهداشتی درمانی بیشتر از ظرفیت پذیرش بیمارستان‌ها شده است. با توجه به سرعت انتشار بالا و شرایط افزایش شیوع بیماری در میزانی بالاتر از ظرفیت و توان پاسخ نظام سلامت به دلایل متعدد از جمله عدم کفایت تخت بستری مراقبت‌های ویژه، سبب افزایش مرگ و میر ناشی ا ز این بیماری شده و تاب آوری نظام سلامت را با چالشی شکننده مواجه کرده است (۱). از طرفی با توجه به اطلاعات کم درمورد رفتار کرونا ویروس و همچنین با شیوع موج سوم کرونا و سخت تر شدن شرایط کاری کادر درمان باید بیش از هر زمان دیگری این موضوع را جدی گرفت و یکی از مراحل قطع زنجیره انتقال ویروس کرونا بحث ماندن در خانه است (۲). کرونا، ویروس مرموزی است که هر روز قربانی گرفته و به تعداد بیشتری از مردم سرایت م یکند از آنجایی که ۵۰ درصد افراد ناقل بدون علامت کرونا هستند و تا کنون هیچ واکسن و داروی اختصاصی برای پیشگیری و درمان بیماری کووید ۱۹ ساخته نشده است. و از طرفی برای دانش آموزان نیز به ویژه دانش آموزان دبستانی زدن ماسک و رعایت دقیق پروتکل های بهداشتی کاری سخت است، همچنین کنترل شرایط زندگی آنها در محیط خارج از مدرسه و در خانواده نیز مشخص نیست و امکان دارد خانواده‌هایی مقابله با کرونا را جدی نگیرند برآن شدیم تا با آموزش های خود جهت کمک به قطع زنجیره انتقال، دانش آموزان را جهت رعایت هر چه بیشتر پروتکل های بهداشتی علاقه مند سازیم .

کرونا ویروس ها خانواده بزرگی از ویروس ها هستند که بیماری های مختلفی را از سرماخوردگی معمولی گرفته تا سندرم حاد و شدید تنفسی، ایجاد می کند(۲). اطلاعات موجود حاکی از آن است که دو مسیر اصلی برای انتقال ویروس کووید- ۱۹ وجود دارد: قطرات تنفسی و تماس قطرات تنفسی زمان ی ایجاد م یشود که فرد آلوده سرفه یا عطسه کند. هر شخصی که در تماس نزدیک(در فاصله یک متری)با فردی قرار بگیرد که علائم تنفسی مانند سرفه و عطسه را دارد، در خطر قرار گرفتن در معرض قطرات تنفسی عفونی بالقوه است. از طرفی، این قطرات ممکن است بر روی سطوحی که ویروس بر روی آن زنده میماند، فرود آیند. بنابراین، محیط تا فاصله. یک متری فرد آلوده میتواند منبع انتقال ویروس باشد.میدانیم که این ویروس میتواند توسط افرادی که علائمی از خود نشان نداده‌اند نیز منتقل شود، یعنی برخی افراد میتوانند ناقل باشند در حالی‌که خود از آن خبر ندارند. این امر یکی از دلایل اهمیت فراوان فاصل هگذاری اجتماعی در مناطقی است که بیماری کرونا در آنجا شیوع گسترده دارد. اما در اماکن عمومی پرجمعیت، فاصله‌گیری از دیگران همیشه ممکن نیست و به همین دلیل استفاده از ماسک در چنین محیط‌هایی برای محافظت از یکدیگر توصیه می‌شود (۳). برای مقابله با این همه گیری فرهنگ سازی و آموزش پروتکل های اعلام شده اهمیت بسزایی دارد و از آنجایی که دانش آموزان به ویژه مقطع دبستان،بهتر میتوانند بیاموزند و عمل کنند، در نتیجه می توانند به عنوان سفیران سلامت و آموزشی هم در بین خانواده و جامعه تاثیرگذار باشند که این امر بسیار حائز اهمیت است و از طرفی با آموزش به دانش آموزان در مورد ضرورت رعایت موارد بهداشتی در شرایط همه گیری و نقش هر فرد در قبال خود و جامعه، خصیصه‌ی مسئولیت پذیری در دانش آموزان از همان دوران ابتدایی و دبستان تقویت میشود که این امر خود، نفیس ترین هدیه ای است که می توانیم به دانش آموزان ارزانی داریم. چنین آموزشی آنان را قادر می سازد که از خویشتن مراقبت کنند و در آینده به عنوان بزرگسالانی مسئول، وظایف خویش را به عهده بگیرند. از طرفی دانش آموزان یاد می گیرند که چگونه می توانند در محیط زندگی با همه محدودیت های موجود ، بهتر زندگی کنند .

با توجه به اهمیت موضوع، و موارد فوق برآنیم دانش آموزان کلاس را به رعایت پروتکل های بهداشتی علاقه مند کرده و اقدام پژوهی خود را در این باره بنویسیم؛ بنابراین هدف از انجام مقالهء حاضر ارتقاء فرهنگ ماسک زدن و میهمانی نرفتن در بین دانش آموزان و والدین آن‌ها در دورهء همه گیری کرونا می‌باشد.

اهداف

هدف کلی :

۱. جلوگیری از شیوع ویروس کرونا در دوره همه گیری کووید (قطع زنجیره انتقال)

اهداف جزئی:

۱. ارتقاء آگاهی دانش آموزان از راه های انتقال ویروس کرونا
۲. ارتقاء آگاهی دانش آموزان از اهمیت استفاده از ماسک در دوره همه گیری کرونا
۳. ارتقای آگاهی دانش آموزان از نحوه صحیح استفاده از ماسک
٤. ارتقاء آگاهی دانش آموزان از اهمیت در خانه ماندن و میهمانی نرفتن

۵. ارتقائ آگاهی دانش آموزان از نحوه صحیح شستشوی دست ها
٦. ارتقای آگاهی دانش آموزان از اهمیت شستشوی مکرر دست ها
۷. ارتقائ آگاهی دانش آموزان از اهمیت رعایت فاصله اجتماعی

پیشینه تحقیق

بیان نظری

شاید در چند دهۀ اخیر، جهان اتفاقی تلخ‌تر، دلهره‌آورتر و مرگ‌بارتر از شیوع ویروس کرونا (کووید-۱۹) را تجربه نکرده باشد. این پدیدۀ پاندمیک، از سوی دیگر، آثار مثبتی را نیز در زندگی انسان‌ها از خود به‌جای گذاشته است؛ بنابراین نباید آن را به‌طور کامل تهدید، ضایعه و فاجعه ارزیابی کرد. همین‌که این دو روی پدیدۀ مورد تصدیق قرار گرفت، پای واکاوی‌های دانش‌پژوهانه به عرصۀ باز می‌شود. کلان‌پرسشی که در این نظرورزی‌ها باید در کانون توجه قرار گیرد این است که کووید-۱۹ چه آثار مخرب و چه آثار سازنده‌ای را برای بشر به‌همراه داشته است یا چگونه زیست بشر را در این دو جهت تحت‌تأثیر قرار داده و خواهد داد (۴). اولین مورد بیماری در سپتامبر ۲۰۱۲ در مردی ۶۰ ساله در عربستان سعودی کشف شد که به مرگ بیمار انجامید. این مرد چند روز قبل از آن به دبی سفر کرده بود و دومین مورد در مردی ۴۹ ساله در قطر که او نیز در گذشت، کشف بیماری اولین بار در آزمایشگاه cy's Health Protection Agen در Colindale لندن به تأیید رسید. این خانواده ویروسی اولین بار در سال ۱۹۶۰ کشف شده است که موجب بروز بیماری‌هایی از خانواده سرما خوردگی در انسان و حیوانات می‌گردد و از ویژگی آن‌ها زوائد تاج مانند بر روی سطوح دیواره ویروس‌ها می‌باشد. یک گونه شدیدتر این ویروس که تصور می‌شود از خفاش ناشی شده باشد در سال ۲۰۰۲ اپیدمی جهانی سارس را موجب شد که حدود ۸۰۰ نفر را به کام مرگ کشاند. در سال ۲۰۱۶، یک معلم زن ۴۵ ساله اهل یونان علائم بیماری مانند تب بالای ۳۹ درجه، سرفه‌های خشک و سردرد شدید را تجربه کرد و به همین دلیل به بخش اورژانس بیمارستان "هایجیا" در آتن مراجعه کرد. پزشک هنگام معاینه متوجه شد که قسمت پایین ریه سمت چپ او دچار آسیب شده است و هنگام نفس کشیدن خس‌خس می‌کند. پزشکان معتقد بودند که این فرد به بیماری ذات الریه باکتریایی مبتلا شده است؛ بنابراین برای او آنتی‌بیوتیک تجویز کردند، اما نتیجه آزمایش ذات الریه منفی شد و شرایط وی بدتر شد (۱).

در سال ۱۹۶۵، یک پژوهشگر از دانشگاه شیکاگو افراد مبتلا به سرماخوردگی را مورد آزمایش قرار داد و ویروس جدیدی به نام E۲۲۹ را کشف کرد. محققان متوجه شدند که این ویروس شبیه ویروسی است که در دهه ۱۹۳۰ در مرغ‌های مبتلا به برونشیت کشف شده بود. ویروس کرونای دیگری به نام "OC43" نیز در سال ۱۹۶۷ توسط محققان کشف شد. اصطلاح "کروناویروس" در سال ۱۹۶۸ بر اساس بررسی این ویروس انتخاب شد، زیرا ویروس OC43 دارای سطح تاجدار بود. در دسامبر ۲۰۱۹ ، بیمارانی با علائمی نظیر سرفه خشک، تب، تنگی نفس، به همراه سندرم نارسایی حاد تنفسی با علت میکروبی عفونی نامشخص در استان ووهان چین گزارش شدند .توالی یابی ژنومی ویروسی ۵ بیمار مبتلا به ذات الریه بستری شده دربیمارستان از ۱۸ تا ۲۹ دسامبر، نشان داد که این بیماری ناشی از یک بتا کرونا ویروس ناشناخته است. توالی‌یابی ژنومی این بتا کرونا ویروس جدید، 88 ٪ شباهت با توالی های ژنومی ۲ نوع بتا کرونا ویروس عامل بیماری‌های شبه سندرم حاد تنفسی شبه سارس و۵۰ ٪ شباهت با توالی ژنومی ویروس CoV-MERS داشت. از این رو، بتا کرونا ویروس جدید-CoV SARS-2نامیده شد. ویروس CoV-SARS-2 مانند ویرو سهای کرونا دیگر، برای ورود به درون سلول‌های میزبان نیاز به گیرندهای به نام آنزیم مبدل آنژیوتانسین۲ (Angiotensin converting enzyme 2, ACE 2) دارد .به نظر میرسد که، ویروس CoV-SARS-2 به احتمال زیاد منشأ خفاشی داشته باشد و به منظور آلوده کردن انسان برای اتصال به انواع گیرنده‌ی ACE 2 غیرخفاشی سازگاری پیدا کرده است(۱۳). در اواخر دسامبر سال۲۰۱۹ ، کروناویروس جدیدی، با نام کروناویروس نوین-۲۰۱۹ (SARS CoV-2)باعث آغاز شیوع پنومونی از ووهان(بازار غذاهای دریایی هانان)، به سراسر کشور چین شد که در حال حاضر تهدیدات بهداشتی بزرگی را برای سلامتی عمومی جهان ایجاد کرده است .در حال حاظر بیماری همه گیر کووید -۱۹ ناشی از کرونا ویروس نوین -۲۰۱۹ در سراسر جهان، گسترش یافته است(۳). بحران کرونا از اواخر بهمن ۱۳۹۸ وارد ایران شد و در آن روزها گمان می‌رفت که این ویروس نمی‌تواند ماندگار باشد و به زودی یا دارو و واکسن آن ساخته می‌شود یا به هر طریقی دوام نمی‌یابد. اما اکنون وضعیت تغییر کرده است و کم‌کم از این سخن می‌رود که باید بیاموزیم که چگونه با جهان ویروسی‌شده زندگی کنیم. جهان چندین دهه است که درگیر ویروس‌هاست؛ حداقل از سال‌های ۱۹۸۰ که ایدز در جهان ظاهر شد و سپس در سال‌های ۲۰۰۰ و بعد از آن که ویروس‌های سارس، ابولا و زیکا آمدند، همواره این هشدار به ساکنان زمین داده می‌شد که توازن روابط میان انسان و طبیعت برهم خورده است و یکی از پیامدهای این وضعیت، ویروسی‌شدن جهان انسانی است (۵). اکنون هم می‌توان انتظار داشت که حتی درصورت ساخته‌شدن دارو و واکسن کووید-۱۹، همچنان ویروس‌های دیگر ظاهر شوند. در چنین وضعیتی بشر برای زیست‌پذیر کردن حیات چیزی جز به خدمت گرفتن علم در اختیار ندارد. این علم نه تنها علوم پزشکی، علوم طبیعی و مهندسی، بلکه شامل علوم انسانی و اجتماعی نیز می‌شود. اما این نکته امری بدیهی نیست و پذیرفتن آن نیز برای همگان آسان نمی‌باشد(۵). تا روز نهم اسفند، ۱۶کشور کانادا، لبنان، امارات، بحرین، کویت، افغانستان، عراق، عمان، پاکستان، گرجستان، چین، استونی، نیوزلند، بلاروس،

بریتانیا و آذربایجان اعلام کرده‌اند که افرادی مبتلا به کروناویروس را شناسایی کردند که از مبدأ ایران آمده‌اند.در تاریخ چهارم اسفند، وزیر بهداشت اعلام کرد که یکی از فوتی‌ها در قم بازرگانی بود که سفرهایی به چین داشته‌است(۱۲).

توصیه های کلی استاندارد سازمان بهداشت جهانی(WHO) برای عموم مردم به منظور کاهش در معرض قرار گرفتن با عوامل میکربی بیماریزا و انتقال طیف وسیعی از بیماریها به شرح زیر است که شامل بهداشت دست، تنفس و بهداشت مواد غذایی می باشد:

- مرتباً دست های خود را با استفاده از آب و صابون شستشو کنید و یا با مواد ضدعفونی کننده الکلی ضدعفونی نمایید.
- هنگام سرفه و عطسه جلوی دهان و بینی خود را با آرنج یا دستمال بگیرید و بلافاصله دستمال را دور انداخته و دست های خود را بشویید.
- از تماس نزدیک با هر کسی که تب و سرفه دارد خودداری کنیدو
- اگر تب، سرفه و یا هرگونه مشکلی در تنفس دارید، سریعاً به پزشک مراجعه کنید و سابقه سفر قبلی خود را به پزشک اطلاع دهید.
- هنگام بازدید از بازارهای زنده در مناطقی که در حال حاضر موارد ابتال به کروناویروس گزارش شده است، از تماس مستقیم محافظت نشده با حیوانات زنده و سطوح در تماس با حیوانات خودداری کنید.
- از مصرف محصولات حیوانی خام یا پخته نشده اجتناب کنید. گوشت خام، شیر یا اندام های حیوانی خام باید با احتیاط نگهداری شوند تا از تماس آنها با غذاهای پخته شده و آلودگی غذا جلوگیری شود(۷و ۸).

پیشینه عملی

تا کنون بیش از یک هزار مقاله علمی در مورد کووید- ۱۹ از ایران در مجلات معتبر بین المللی چاپ شده است که نشان دهنده توجه محققان و اساتید ایرانی برای شناخت بیشتر این بیماری نوپدید است.

دکتر عالیه پوردست متخصص بیماری های عفونی و گرمسیری در مقاله خود با عنوان اطلاعات جامع درخصوص کرونا ویروس عامل بیماری کووید-۱۹ نوشته است تا کنون شش نوع از کرونا ویروس‌ها باعث ایجاد بیماری در انسان شده و این کرونا ویروس جدید ۲۰۱۹ هفتمین نوع بیماری‌زا در انسان بوده است(۳).

دکتر منوچهر خندابی و همکاران که به بررسی همه گیر شناختی سندروم شبه آنفلوانزا ویروس آنفولانزا پرداخته است در مقاله خود نوشته است که هر ساله با تغییر در آنتی ژن‌های خود باعث ایجاد تایپ و ساب تایپ‌های جدیدی از ویروس شده و منجر به ایجاد اپیدمی در مناطق مختلف دنیا میگردد و پاندمی های دورهای متعددی را در دن یا ایجاد نموده است(۶).

دکتر مهدی هادی عضو پژوهشکده محیط‌زیست دانشگاه علوم‌پزشکی تهران در مقاله خود توصیه‌های بهداشتی در مقابله با کروناویروس جدید را ذکر کرده است که شامل قرنطینه کردن افراد آلوده و به حداقل رساندن تماس‌های مستقیم با آن‌ها، رعایت فاصله گذاری اجتماعی و استفاده از ماسک در مکان های اجتماعی شلوغ، وسایل حمل و نقل عمومی و مکان‌های پرخطر (سوپر مارکت‌ها، پمپ بنزین‌ها و مراکز بهداشتی) امری ضروری است و احتمال انتقال ویروس را به طور قابل توجه‌ی کاهش می دهد (۷).

دکتر علی مهرابی توانا، که به بیماری های تنفسی پرداخته است در مقاله خود با عنوان پاندمی آنفلوآنزا نوع H1N1 و درسهایی که از آن می‌آموزیم نوشته است، درس های فراگرفته جهانی در پاندمی آنفولانزا H1N1 همانا بهبود پاسخهای جهانی به فوریت بهداشت عمومی می باشد. همچنین آنچه که در دوره پاندمی H1N1 در سراسر کشور اجرا گردید، آمادگی اولیه، هماهنگی و همکاری بین نهادهای مسؤول امر سلامت و دیگر سازمان های مؤثر در امر سلامت و همکاری مردم در فروکش نمودن بیماری و مرگ ومیر ناشی از آن را نباید از نظر دور داشت(۹).

در **راهنمای گام دوم مبارزه با کووید 19** که توسط معاونت بهداشتی فروردین ۹۹ به چاپ رسیده است آمده است که: شناسایی راه ها ی انتقا ل عامل ایجادکننده بیماری نقش مهمی در کنترل آن دارد .راه های انتقال این ویروس هنوز به طور دقیق مشخص نشده ا ست ، ولی به عنوان یک اصل کلی ویروس های تنفسی به طور عمده از طریق ریز قطرات یا از طریق سرفه یا عطسه و یا لمس اشیاء آلوده منتقل می گردن (۱).

توصیه های کلی استاندارد سازمان بهداشت جهانی برای عموم مردم به منظور کاهش در معرض قرار گرفتن با عوامل بیماریزا و جلوگیر ی از انتقال طیف وسیعی از بیماری‌ها شامل بهداشت دست، تنفس و بهداشت مواد غذایی می باشد(۸).

نکات آموزشی پیشگیری از کرونا ویروس در مهمانی نوشته شده توسط **انجمن علمی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت ایران** استفاده از ماسک برای عموم در مقابله با بیماری کورونا ویروس جدید توسط وزارت بهداشت درمان و اموزش پزشکی معاونت بهداشت مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر، منتشر شده است.

درراهنمای گندزدایی جهت مقابله با کرونا ویروس جدید، بهداشت مکرر و مناسب دست از مهمتری ن اقدامات پیشگیری ازکوئید-۱۹ است. متخصصان آب، فاضلاب و بهداشت باید روی بهداشت مکرر و منظم دست بیشتر ا ز امکانات پیشرفته و فنون تغییر رفتار تاکید کنند(۱۰).

در دستورالعمل استفاده از ماسک در اجرای مصوبه ستاد مقابله و پیشگیری از شیوع بیماری کرونا در **پژوهشگاه دانش‌های بنیادی** آمده است ویروس کووید 19 - از طریق تماس نزدیک و ریز قطرات بین مردم منتشر می شود و انتقال هوابرد ندارد(۱۱).

روش

روش پژوهش حاضر آموزش پژوهی بود. این پژوهش بر روی دانش آموزان دبستان دخترانه عمار ، دوره اول کلاس نیلوفر یک(پایه سوم) واقع در منطقه رباط کریم تهران انجام شد.

پروتکل اجرا

با بازگشایی مدارس آموزش ها در مورد همه گیری کووید -۱۹ به صورت پوستر بهداشتی و رعایت سه اصل شفا (شستشوی مرتب دست ها – فاصله گذاری اجتماعی – استفاده از ماسک) انجام می‌شد ولی بعد از مشاهده اشتباهات دانش آموزان دراستفاده از ماسک و سپس با بررسی و تفسیر نتایج پرسشنامه طراحی شده بعد از تعطیلی مدارس و مجازی شدن آموزشمشاهده کردم که آنچه که موجب افزایش چشمگیر آمار مبتلایان و شیوع موج سوم کرونا بیش از سایر موارد شده عدماً جرای پروتکل های بهداشتی در قسمت پرهیز از مسافرت می‌باشد .

بنابراین تصمیم گرفتیم با هماهنگی مدیر مدرسه در کانال مدرسه عمار در فضای مجازی شاد اطلاعیهء خود را در خصوصنه به سفر با هشتک کرونا را شکست می دهیم قرار دهیم و از دانش آموزان دعوت نماییم تا در این پویش شرکت نمایند. اطلاعیه خود را به مدت یک هفته در گروه های کلاسی قرار می‌گرفت و تعداد زیادی از دانش آموزان در این پویش شرکت کردند .

سپس از تصاویر ارسالی توسط دانش آموزان کلیپ تهیه شد و در کانال مدرسه قرار دادم که مورد استقبال زیاددانش آموزان و خانواده هایشان قرار گرفت .

همزمان با آغاز اجرای پویش آموزش ها در مورد نحوه صحیح شستشوی دست ها و نحوه صحیح استفاده از ماسک به صورت فیلم و عکس و پوستر در گروه شاد آغاز شد و به مدت ۳ هفته ادامه یافت، همچنین در مورد لزوم رعایت فاصله اجتماعی و اهمیت این موضوع همزمان با شیوع موج سوم و اهمیت در خانه ماندن و مسافرت نرفتن مطالب آموزشی به صورت پوستر و کلیپ در فضای شاد قرار داده شد. سپس از دانش آموزان خواسته شد تا در مورد اهمیت مسافرت نرفتن و اینکه کرونا در کمین است نقاشی بکشند و ارسال کنند.

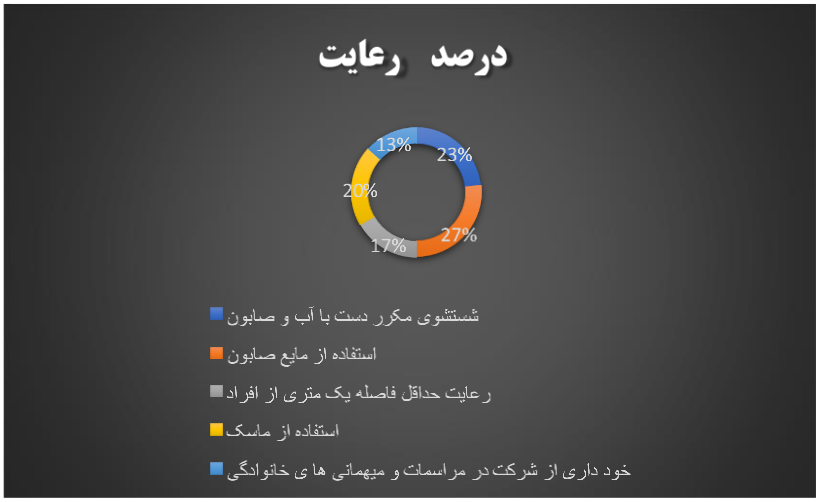
یافته ها

شاهد یک

در مدت کوتاه حضوری بودن مدارس شاهد این موضوع بودیم که تمامی دانش آموزان دبستان به علت اجبار استفاده از ماسک(ممکن است در محیط خارج از مدرسه از ماسک استفاده نکنند) استفاده می کنند ولی مشکلات استفاده ناصحیح از ماسک(تماس مکرر دست با قسمت پارچه ای ماسک ، بازی با ماسک و حتی در یک مورد به اشتراک گذاری ماسک) به وضوح به چشم میخورد. همچنین در کلاس فاصله اجتماعی کاملا رعایت میشد ولی عده ای از دانش آموزان بعد از پایان کلاس دو به دو با هم کلاسی هایشان از مدرسه خارج میشدند. حدود یک ماه و نیم از تعطیلی مدارس به علت شیوع موج سوم کرونا میگذرد و برآن شدیم تا جهت آگاهی بیشتر و انتخاب روش مطلوب در راستای حل مساله به جمع آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه بپردازیم؛ تا از میزان رعایت موارد بهداشتی مقابله با کرونا ویروس توسط دانش آموزان و خانواده هایشان اطلاع یابیم . پرسشنامه را در یکی ازگروه های کلاسی دبستان عمار(کلاس نیلوفر یک) قرار داده و به والدین این اطمینان را دادیم که این پرسشنامه هیچ امتیاز یا نمره مثبت یا منفی برای دانش آموز ثبت نمی شود و صرفا جهت کار تحقیقاتی می باشد و از آنان خواستیم تا موارد پرسشنامه را مطابق واقعیت علامت گذاری نمایند.

یافته ها به صورت جدول زیر به صورت درصد تنظیم شده است:

موارد بهداشتی	درصد رعایت
شستشوی مکرر دست با آب و صابون	70
استفاده از مایع صابون	80
رعایت حداقل فاصله یک متری از افراد	50
استفاده از ماسک	60
خود داری از شرکت در مراسمات و میهمانی های خانوادگی	40

راه حل های ابتکاری

آموزش به دانش آموزان در خصوص اهمیت استفاده از ماسک آموزش به دانش آموزان در خصوص نحوه صحیح استفاده از ماسک آموزش به دانش آموزان در خصو ص نحوه صحیح شستشوی دست ها آموزش به دانش آموزان در مور درعایت آداب تنفسی

راه اندازی پویش نه به سفر – در منزل می مانیم در گروه های مجازی

قرار دادن فیلم ها ی آموزشی در مورد نحوه شستشوی صحیح دست ها در گروه های کلاس ی قرار دادن فیلم دانش آموزان سفیر از نحوه صحیح شستشوی دست ها

قرار دادن مسابقه نقاشی با عنوان مسافرت و کرونا در گروه های مجازی (شاد)

انتخاب راه حل

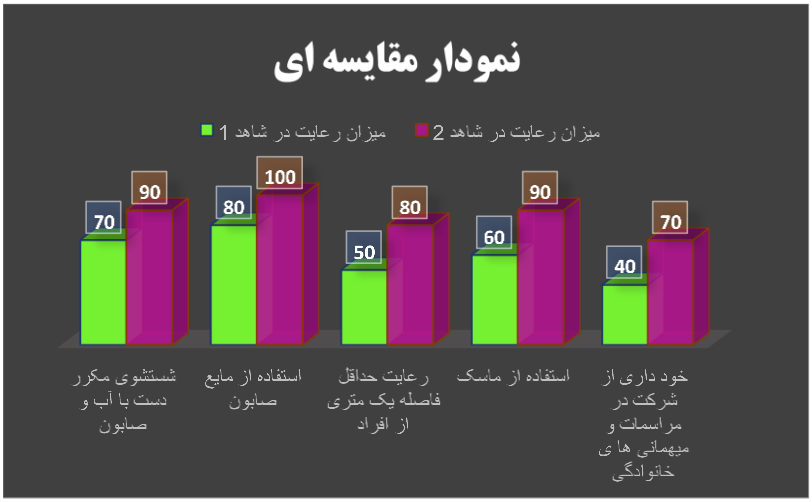
- در کانال مدرسه در فضای مجازی (شاد) پویشی با هشتک کرونا -را -شکست – می‌دهیم راه اندازی کرده و سپس آموزش در زمینه نحوه شستشوی دست ها به صورت فیلم و عکس قرار دهیم.
- قرار دادن آموزش در مورد استفاده صحیح از ماسک و اشتباهات رایج در ماسک زدن به صورت پوستر.
- قرار دادن فیلم و عکس های ارسالی دانش آموزان در گروه های دانش آموزی در مورد شستشوی صحیح دست ها با آب و صابون وآموزش از طریق همسالان.
- آموزش به دانش آموزان در مورد اهمیت قرنطینه خانگی و خود داری از سفر و قرار دادن نقاشی های ایشان در این رابطه درگروه های کلاسی .

- قرار دادن پوستر های سامانه 4030در گروه های مجازی و آموزش به دانش آموزان در مورد همکاری باکارشناسان این حوزه و پاسخ به سوالات کرونایی .

بعد از گذشته مدت زمان سه هفته از آموزش ها ، بار دیگر پرسشنامه را در اختیار دتنش آموزان کلاس قرار دادیم و از آنان خواستیم بار دیگر به پرسش های آن پاسخ دهند.

شاهد 2 :یافته ها به صورت جدول زیر به صورت درصد تنظیم شده است

موارد بهداشتی	درصد رعایت
شستشوی مکرر دست با آب و صابون	90
استفاده از مایع صابون	100
رعایت حداقل فاصله یک متری از افراد	80
استفاده از ماسک	90
خود داری از شرکت در مراسمات و میهمانی های خانوادگی	70

مشاهده می شود که درصد رعایت پروتکل های بهداشتی مبارزه با کووید 19 افزایش یافته و نظر درصد بالایی از دانش آموزان نسبت به میهمانی رفتن در شرایط کنونی تغییر کرده است.

همچنین تمام دانش آموزان در این پویش شرکت کردند فیلم ضمیمه و به صورت عکس نیز در پیوست قرار گرفته است. عده ای از دانش آموزان در مورد اهمیت موضوع نظرات خود را ارسال کردند و بسیاری از آنها اقدام به تهیه فیلم کوتاه و شعر خوانی در مورد کرونا نمودند. بسیاری از دانش آموزان نیز نقاشی با موضوع شکست کرونا و اهمیت مسئله "در خانه ماندن" کشیده و ارسال نمودند.

با توجه به نتایج پرسشنامه تکمیل شده پس از آموزش ها و بازخورد های دانش آموزان در گروه ها و فعالیت های انجا م شده توسط آنان به این نتیجه رسیدم که با آموزش ها موثر بوده و توانسته نظر دانش آموزان و خانواده هایشان را نسبت به رعایت موارد بهداشتی به خصوص ماندن در خانه تغییر دهد.

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام تحقیق حاضر ارتقاء فرهنگ ماسک زدن و میهمانی نرفتن در بین دانش آموزان و والدین آن‌ها در دورهء همه گیری کرونا بود. نتایج حاصل به عنوان شاهد یک برسی شد و مشاهده شد که دررعایت شیوه نامه‌های بهداشتی میزان رعایت در خانه ماندن بیش از سایر موارد مورد غفلت واقع شده و همین امر موجب شیوع موج سوم کرونا گردیده است. برای تشویق دانش آموزان و اهمیت موضوع ابتدا اقدام به راه اندازی پویش با هشتک در-خانه-می مانیم نموده وسپس آموزش های خود را در قالب پوستر کلیپ و فیلم ادامه دادیم و جهت مشارکت دانش آموزان در این آموزش و ایجاد انگیزه ، مسابقه نقاشی با موضوع در خانه میمانیم ترتیب داده شد. بعد از گذشت ۳ هفته از آموزش ها پرسشنامه مذکور دوباره در اختیار همان دانش آموزان قرار گرفت و نتایج حاصله به عنوان شاهد ۲مورد ارزیابی قرار گرفت و مشاهده شد که دانش آموزان بیش از پیش به اهمیت موضوع رعایت پروتکل های بهداشتی پی برده و بیش از پیش اهمیت مسئله در خانه ماندن را درک کرده اند. کاربرد ماسک برای کاهش انتقال میکروب‌ها در برخی کشورها سابقه‌ای طولانی دارد. اما بسیاری از خانواده‌ها سال ۲۰۲۰ (۱۳۹۹-۱۳۹۸) را به عنوان اولین سالی که ماسک زدند، بیاد خواهند داشت.استفاده کودکان از ماسک به عوامل مختلفی بستگی دارد از جمله: سن و نیز توانایی آنها برای استفاده ایمن و صحیح از ماسک است. با توجه به نتایج پرسشنامه تکمیل شده پس از آموزش ها و بازخورد های دانش آموزان در گروه ها و فعالیت های انجا م شده توسط آنان به این نتیجه رسیدم که با آموزش ها مؤثر بوده و توانسته نظر دانش آموزان و خانواده هایشان را نسبت به رعایت موارد بهداشتی به خصوص ماندن در خانه تغییر دهد. در نهایت پیشنهاد میشود که آموزش رعایت دستورالعمل های بهداشتی به دانش آموزان به خصوص مقطع دبستان در سراسر کشور جهت کاهش آمار موارد ابتلا، فرهنگ سازی در زمینه لزوم استفاده از ماسک درهنگام خروج از منزل، قرار دادن پیام های بهداشتی دانش آموزان در زمینه رعایت دستورالعمل ها در کانال مدرسه جهت تشویق سایردانش آموزان به رعایت موارد بهداشتی، قرار دادن مسابقات در این رابطه در گروه های کلاسی جهت ایجاد انگیزه در دانش آموزان بهره گیری از شیوه آموزش همسالان و قرار دادن فیلم های آموزشی دانش آموزان فعال در گروه های کلاسی انجام گیرد.

پیشنهادات

- آموزش رعایت دستورالعمل های بهداشتی به دانش آموزان به خصوص مقطع دبستان در سراسر کشور جهت کاهش آمار موارد ابتلا
- فرهنگ سازی در زمینه لزوم استفاده از ماسک درهنگام خروج از منزل
- قرار دادن پیام های بهداشتی دانش آموزان در زمینه رعایت دستورالعمل ها در کانال مدرسه جهت تشویق سایردانش آموزان به رعایت موارد بهداشتی
- قرار دادن مسابقات در این رابطه در گروه های کلاسی جهت ایجاد انگیزه در دانش آموزان بهره گیری از شیوه آموزش همسالان و قرار دادن فیلم های آموزشی دانش آموزان فعال در گروه های کلاسی

مراجع

عزیزی، ف.(۱۳۹۸). افق تحقیقات پزشکی در کشور. پژوهش در پزشکی، مجله پژوهشی دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشـتی درمانی شهید بهشتی ،شماره های ۱ و ۲ ، ۱۴-۱.

توکلی ، ا، وحدت،ک، کشاورز، م.(۱۳۹۸). کروناویروس جدید بیماری عفونی نوظهور در قر ن ۲۱ ، مجله طب جنوب، (۲۲)۶، ۴۵۰-۴۳۲.

پوردست ، ع. اطلاعا ت جامع درخصوص کرونا ویروس عامل بیماری۱۹- . COVIDاسفند ۱۳۹۸ ،گروه سیاستگذاری و اقتصاد سلامت موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی.

مهرمحمدی, محمود. (۱۳۹۹). یادداشت سردبیر. فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی, ۱۲(۲), ۱-۲.

فاضلی, نعمت الله. (۱۳۹۹). پیش‌گفتار سردبیر میهمان: کرونا، مسئله‌ای میان‌رشته‌ای. فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی, ۱۲(۲), ۳-۷.

خندابی منوچهر، کرمی منوچهر، روشنایی قدرت اله، عزیزی جلیلیان فرید، شجاعی مسعود، بطحایی سید جلال و همکاران.. بررسی همه گیرشناختی سندروم شبه آنفلوانزا: توصیف موارد گزارش شده به نظام مراقبت دیده ور آنفلوآنزا در استان همدان طی سال های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳. مجله علوم پزشکی رازی. ۱۳۹۵; ۲۳ (۱۵۱) :۱۰۴-۹۶.

هادی،م. توصیه های بهداشتی در مقابله با کرونا ویروس جدید، پژوهشکده محیط زیست دانشگاه علوم پزشکی تهران،بهمن ۱۳۹۸.

https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/myth-busters

مهرابی توانا، ع. (۱۳۸۹). پاندمی آنفلوآنزا نوع H1N1 (A) و درس هایی که از آن می آموزیم،مجله حکیم، (۳)۱۳، ۱۸۴-۱۷۷.

]راهنمای گندزدایی جهت حفاظت در برابر کرونا ویروس جدید، دانشکده بهداشت و ایمنی گروه مهندسی بهداشت محیط،

http://phs.sbmu.ac.ir/www

]http://ipm.ac.ir/fa/ViewNewsInfo.jsp?NTID=2513

]www.imna.ir

]www.kmtmed.com

پیوست

۱. تا چه حد هر یک از فعالیت های زیر را برای پیشگیری از ابتلا وگسترش بیماری کرونا ویروس انجام می دهید؟

1	شستشوی مکرر دست با آب و صابو ن	هرگز	گاهی اوقات	بیشتر وقت	همیشه
2	رعایت حداقل فاصله 1 متری از افراد	هرگز	گاهی اوقات	بیشتر وقت ها	همیشه
3	خودداری ازدست دادن با دیگران و تماس با سطوح مختلف	هرگز	گاهی اوقات	بیشتر وقت ها	همیشه
4	استفاده از ماسک	هرگز	گاهی اوقات	بیشتر وقت ها	همیشه
۵	خودداری از شرکت در مراسمات و تجمعات یا مهمانی های خانوادگی	هرگز	گاهی اوقات	بیشتر وقت ها	همیشه

۲. پوستر نحوه صحیح استفاده از ماسک

۳.اطلاعیه مربوط به شرکت در پویش در خانه می مانیم در کانال مدرسه عمار (شاد)

